

El llarg hivern de Felipe González

El vertigen que pateix el president del Govern espanyol, Felipe González, vuit mesos després d'iniciar el seu quart mandat, no és gratuït, l'agenda —la part no oculta, és clar— del *number one* promet una temporada hivern-primavera on el fosc serà moda. Amb tot i això, González és un home d'intel·ligència suficient que sap perfectament que l'electorat no es crea ni es destrueix, senzillament es transforma. Ho diuen les enquestes. I la metamorfosi es palpa legislatura rere legislatura. I el ritme —de *bolero*, ben segur— el marquen les tristes notes de la crisi econòmica.

El futur del mandatari espanyol depèn, en aquests moments, dels envits polítics amb què s'ha d'enfrontar en els propers mesos, i el panorama no és encoratjador. La vaga general, el Congrés del PSOE, les eleccions europees, les desavinences dins de la coalició Convergència i Unió i la intervenció de Banesto, entre d'altres, formen la tirallonga de malsons amb què Felipe González conviu sota el sostre —no ho oblidem tampoc— d'una Unió Europea que a hores d'ara té més d'embaïta que de brodat. Maastricht és un miratge llunyà enmig d'aquesta borrasca econòmica que afecta la pràctica totalitat d'Europa.

Els sants innocents. “He captat el missatge”, digué Felipe González un cop fets públics els resultats de les eleccions generals del 6-J. Acceptava el correctiu de l'electorat i prometia el “canvi del canvi” davant d'aquells que havien reclamat “més del mateix”. Amb tot, a l'hora de la veritat —la dels comptes— l'índex de preus del consum al final de 1993 era d'un 4,9%, el mateix que el mes de juny —i juliol—, quan tingueren lloc els comicis. Així, els càlculs optimistes del Govern respecte a la taxa d'inflació —4,5% a final d'any— quedaven definitivament trencats. Això s'ha vist agreujat per la caiguda del consum fins a nivells que hauríem de remuntar-nos a l'any 1959 per a trobar-ne alguna equivalència.

Un cop aprovats els pressupostos generals de l'estat per a 1994, amb l'optimista suport dels nacionalistes catalans i bascos, Felipe González trontolla per primera vegada. Les xifres d'atur del 93 marquen un augment de

La vaga general, el Congrés del PSOE, les eleccions europees, les desavinences dins de CiU i la intervenció de Banesto són alguns dels obstacles que ha de superar un Felipe González que l'endemà de les eleccions del 6-J assegurava que havia “captat el missatge” i prometia el “canvi del canvi”.

345.436 persones. I continua, perquè l'altaveu oficial calcula un creixement de 150.000 parats més per a enguany. Això, en el millor dels casos. El president no ha captat realment el missatge. I els sindicats marquen en el calendari la consigna 27-G. Vaga general. En resposta a la política econòmica i la reforma del mercat laboral que representen una retallada de 300.000 milions a les prestacions a l'atur. Però la nau capitana no vol donar proves de feblesa davant aquesta càrrega de profunditat, mira la carta de navegació i apunta els canons alhora que indica amb el dit una altra data clau: 28-D. L'ordre és intervenir Banesto. Felipe González, que fa dotze anys que és al tron, ara s'encega quan veu l'horitzó i repeteix el gest amb què perdé la virginitat en el poder. I el fantasma de Rumasa acudeix per segona vegada en un intent de mostrar, d'una banda, que, de feblesa, res de res, i, de l'altre, que el Govern socialista encara és “obrer” en plantar batalla a un dels homes que representa millor que ningú l'ascensió fàcil que ha significat, per damunt de tot, la dècada socialista. Ni el traspassat Pedro Toledo, al capdavant del BBV, ni algun pal de cec a través de l'ONCE de Miguel Duran, ho van aconseguir. Però a la fi, i de la maneta de José María Aznar, ha fet un *touché* a un dels grans del món financer espanyol; un món on s'entaula una autèntica guerra a mort, una guerra que ha afavorit sobre manera la intervenció. I tot sense perdre en cap moment aquest sentit de l'humor tan característic dels sevillans. El dia escollit havia de ser el dia dels Sants Innocents.

Un cop distreta l'atenció del públic, el màgic Felipe no està per molts més trucs. Ara la qüestió és saber quina solució s'adoptarà en els propers dos mesos amb Banesto. D'un costat, hi ha 300 mil accionistes sobre els quals pesa com una llosa la possibilitat d'una operació acordió —reducció i ampliació de capital encadenades—. Es parla d'una reducció del capital nominal del 20%, que els afectaria directament. Una reducció que suposaria un total de 32.745 milions de pessetes i que representaria tan sols un 6,4% del sanejament estimat fins ara.

Però el què realment deu preocupar Felipe González és la desconfiança internacional

que ha general aquest. Tal i com assenyalava *The Economist*, la crisi de Banesto ha posat en evidència una descurança del Govern espanyol que pot afectar greument la seua credibilitat davant els inversors estrangers. Per damunt del cop d'efecte, la crisi bancària que amaga l'espectacularitat del cas que ens ocupa ben segur que treu la son més d'una nit al president.

Un futur flexible. Ara cal esperar, doncs, les repercussions de la vaga general, que ningú desitja polítiques. Segurament, ni tan sols Aznar, el silenci del qual parla més clar que

Felipe González. L'oposició posa el camí fàcil al president del govern espanyol en la seua, segons que sembla, darrera legislatura.

ell mateix. Les seues paraules, quan assegurava que "el PP ja té el milió de vots que necessita", no volen dir res quaranta-vuit hores després. Ni tan sols eleccions anticipades. Si la vaga és un èxit, tal i com auguren els sindicats, les repercussions socio-econòmiques passaran, a banda de la deslegitimació personal de Felipe González, més prop d'un augment de la conflictivitat social que no pas de grans rectificacions en la política laboral del Govern. I més si tenim en compte que el debat sobre els convenis col·lectius ja ha començat.

Així i tot, la voluntat dels sindicats majoritaris, UGT i CC OO, de renegociar la reforma laboral amb el Govern i amb la mateixa patronal, fa que aquests acudeixin al *tour de force*, ja d'entrada, amb un actitud més flexible que no se suposava. Si la vaga fracassa, tal com desitja Felipe González, ell mateix en serà el màxim beneficiat i en sortirà molt reforçat amb vista al XXXIII congrés del PSOE, que tindrà lloc el proper mes de març. Els sindicats, per la seua banda, rebrien un important colp que els obligaria indubtablement a replantejar la seua estratègia. A més, és difícil saber com afectarà a UGT l'afer del PSV pel que fa als resultats de la vaga. D'altra banda, cal tenir en compte, que el president del Govern també encanona Nicolás Redondo, que comença a pagar, en silenci, la infidelitat política al *capo*. Pots ser algun dia, a l'igual que passà amb Margaret Thatcher a Anglaterra, es dirà que Felipe González marcà l'inici de la fi del sindicalisme espanyol. De moment, una setmana abans de la vaga es posicionava amb la reforma laboral aprovada per majoria en el Parlament espanyol.

Malgrat els greus problemes de credibilitat que pateix el Govern, el líder socialista dedica en aquests moments més temps al partit, atesa la proximitat del Congrés, que fa que el PSOE es trobe més dividit que mai entre guerristes i renovadors. Mentre el sector renovador, encapçalat pel mateix Felipe González, sembla voler perfumar-ho amb un cert grau de tomb autonòmic, els guerristes mantenen la seua homogeneïtat al voltant de dos punts bàsics, d'un costat la idea d'Espanya i de l'altre la idea de partit. Tant si Felipe González ix reforçat de la vaga general com si no, reduirà els seguidors d'Alfonso Guerra –a qui ha ofert una vice-presidència, però ha advertit de la creació d'unes altres de noves– a una minoria. L'atrinxerament de Guerra en terres extremenyes –feu de Rodríguez Ibarra– ha propiciat que la cúpula del felipisme liberal anomeni aquest sector, que representa el 30% del partit, "socialistes de Puerto Hurraco".

Felipe González aprofitarà el "seu" Congrés d'escapata per a l'impuls democràtic. Un

impuls que vol ser una contraimatge de la difícil situació dels socialistes en el panorama polític estatal. Un gest que es traduirà, sobretot, en el canvi del sistema de votació, on es passarà del vot delegat al vot individual dels delegats que hi acudirán. Un impuls democràtic que també té a veure amb els recents acords establerts amb el PP amb vista a un canvi dels reglaments del Congrés dels Diputats i del Senat i l'entrada en vigor, el proper mes de febrer, de la Comissió General d'Autonomies. Aquest canvi d'estratègia d'Aznar arranxa del sopar que tingué amb Felipe González el passat 27 d'octubre. Amb unes relacions més fluides –que també inclou la intervenció de Banesto–, que han sobtat els assessors del líder popular, el president espanyol afrontaria amb molta més tranquil·litat les tasques de govern des d'ara fins al final de la legislatura. Una legislatura en què treballarà també, no ho oblidem, per afavorir encara més un sistema polític clarament bipartidista. Quan Felipe González acabe el seu mandat, comptarà quinze anys al capdavant del Govern i tot sembla indicar que no té intencions de presentar-se a la reelecció una cinquena vegada. Això, per si sol, justificaria l'actitud d'Aznar, que romandria a l'espera de les properes eleccions generals, allà cap a les darreries del 1995 o principis del 96. Seria el seu torn. Un torn potser, inclús, consensuat. I bandejant les eleccions autonòmiques –per exemple, les andaluses del proper mes de juny– que puga haver-hi enmig, González i Aznar només s'haurien d'enfrontar d'ací un mesos, en les properes eleccions europees, on el líder socialista podrà veure amb claredat l'abast del descontent general cap a la política que dirigeix.

El canvi d'estratègia del PP ve també acompanyat d'un canvi d'estratègia de Jordi Pujol,

Dalt, Mario Conde. L'ex-president de Banesto és l'últim cadàver de la cruenta guerra entaulada en el món financer espanyol i que Felipe González ha utilitzat políticament al seu favor. Baix, Alfonso Guerra. El sector guerrista del PSOE, que representa el 30% del partit, quedarà abocat a la minoria després del XXXIII Congrés.

que a hores d'ara es dedica a solucionar els problemes interns de la coalició que lidera. El "tomb autonòmic" de Pujol ja no vol dir presentar paquets de transferències que reclamen competències en bloc, tal i com fa el PNB. El president català no vol fer més soroll i refusa unes mesures que tenen uns efectes espectaculars –tant en la premsa com en el panorama polític estatal– que incomoden també l'acció de Govern de Felipe González. Pujol aposta per plantejar negociacions sectorials, és a dir, fer passadissos ministerials despatx a despatx.

Al president espanyol li ho posen fàcil en nom de la "salvació nacional", per tal que puga dedicar-se a calmar el galliner socialista en un any en què la recessió econòmica no sembla que s'hagi d'aturar definitivament. Felipe González pensa ja que ha arribat l'hora de buscar un substitut al capdavant del PSOE. Tot apunta a Javier Solana, ministre d'Afers Exteriors, que és el millor situat en les enquestes de popularitat. Però la irrupció d'Antoni Asunción, al capdavant d'Interior, ofereix més estímuls a l'hora d'especular sobre el possible successor.

D'altra banda, 1994 serà un camí pedregós per a arribar a la tercera fase d'aquesta convergència democràtica anomenada Maastricht que ha d'entrar en vigor l'any 1997. Els països europeus han d'acudir a la cita amb un dèficit públic inferior al 3% del producte interior brut (PIB) i un deute menor del 6% d'aquest PIB. Això condicionarà la política econòmica encapçalada per Pere Solbes.

"Déu", però, és Pare, Fill i Esperit Sant alhora. I el poble, segons que sembla, no només vol miracles, sinó que a més més, hi creu. I Felipe González vol una mort política digna i, sobretot, tranquil·la.

Joan Marí

